

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГА

42015 Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, 3 дугаар баг,
Найрамдал хотхон, Утас/Факс: (976) 7054 3005,
И-мэйл: zdtg.gsa@gmail.com, Вэбсайт: www.govisumber.gov.mn

2023.05.19

№

А/588

танай

-ны

№

-т

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАРТ

Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын Хүний эрхийг хангах Үндэсний хорооны 2023 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор баталсан “Орон нутаг дахь хүний эрхийн төлөв байдлыг тайлагнах, илтгэх журам”-ын дагуу Хүний эрхийн төлөв байдлын тайланг бэлтгэн хүргүүлэв.

Хавсралт 17 хуудастай.

Г.БАТСУУРЬ

Монгол Улсын Засгийн газрын
Хэрэг зариулах газар

Бичиг хэрэг

Огноо 10.13.08.25

16 50

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН 2022 ОНД ОРОН НУТАГ ДАХЬ ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

2023.05.19

Нэгдүгээр бүлэг. Хүний эрхийг хангах үндэсний механизм

Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын Хүний эрхийг хангах Үндэсний хорооны 2023 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн 01 дүгээр тогтоолоор баталсан “Орон нутаг дахь хүний эрхийн төлөв байдлыг тайлагнах, илтгэх журам”-ын дагуу Хүний эрхийн төлөв байдлын тайланг бэлтгэлээ.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан Монгол Улсын иргэний үндсэн эрх, эрх чөлөөг хангах чиглэлээр төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжин хамтран ажиллаж байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.12, Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасны дагуу Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, аймгийн Засаг дарга, Засаг даргын Тамгын газар, аймгийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний хэлтэс, агентлагууд нь байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдээс өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг бичгээр, амаар, цахим сүлжээ, санал хүсэлтийн хайрцаг, нээлттэй 70543434 дугаарын нээлттэй утсаар хүлээн авч, холбогдох албан тушаалтанд танилцуулж, бүртгэл хяналтын картаар шийдвэрлэлтийн байдалд хяналт тавин, ажиллаж байна.

Аймгийн Засаг даргад хандаж ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал хүсэлтэд тусгагдсан асуудлыг ангилан авч үзвэл:

- Гэр хүсэх тухай-4
- Байрны түрээсийн дэмжлэг хүсэх тухай-4
- Дэмжлэг хүссэн-7
- Газрын асуудлаар-18
- Тусламж хүсэх тухай-7
- Хогтой холбоотой асуудлаар-3

Аймгийн Засаг даргад гэр хүсэх тухай 4 өргөдөл ирснийг судлан, шийдвэрлэж 2 иргэнд гэр олгож, 1 иргэнийг аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газарт зуучлан Нэг өрх-Нэг ажлын байр хөтөлбөрт хамруулсан. 1 иргэний өргөдлийг судлан үзэж гэр олгох боломжгүй талаар мэдэгдсэн. Тусламж хүссэн 7 иргэний өргөдлийг шийдвэрлэн 3.5 сая төгрөгийн тусламж үзүүлсэн. Мөн дэмжлэг хүссэн 7 иргэний өргөдлийг шийдвэрлэж, нийт 14 сая төгрөгийн дэмжлэгийг Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэн Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс олгосон. Газрын асуудлаар ирүүлсэн 18 өргөдлийг хууль, журмын дагуу шийдвэрлэж, 6 өргөдөл шийдвэрлэх шатанд байна. Хогний асуудлаар хандсан 3 иргэний өргөдлийг тохижилт Сүмбэр ОНӨААТҮГ-т мэдэгдэн ачиж, цэвэрлүүлсэн.

Аймгийн Засаг даргад иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг хуулийн хугацаанд нь шийдвэрлэн ажиллаж байна.

Сумдын Засаг дарга нарт нийт 115 өргөдөл ирсэн бөгөөд төрлөөр нь ангилбал:

- Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоолгох тухай-15 (Судлан үзэж сумын Засаг даргын захирамжаар асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоосон)
- Буцалтгүй тусламж хүссэн-10 (Сумын Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 2.5 сая төгрөгийн тусламж үзүүлсэн)
- Худаг, усны асуудлаар-15 өргөдөл ирснийг 13 өргөдлийг шийдвэрлэж, 2 өргөдөл шийдвэрлэх шатанд байна.
- Газрын асуудлаар-47 (33 өргөдлийг хууль журмын дагуу сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд танилцуулж шийдвэрлэсэн бөгөөд хугацаа болоогүй 14 өргөдөл байна.)
- Тусгай зөвшөөрөл сунгуулах хүсэлт-10 (ажлын хэсэг хуралдаж тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгасан)
- Бусад асуудлаар-18 өргөдөл ирснийг шийдвэрлэсэн.

Хоёрдугаар бүлэг. Хүний суурь эрхийг хангасан үйл ажиллагаа

Хүний эрх, эрх чөлөөг хангах, ЗГ-аас хэрэгжүүлж буй үндэсний хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж ажиллахын тулд манай сум нь төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн аж ахуй нэгж, байгууллагуудтай уялдаа холбоотой ажилладаг билээ. Засгийн газраас баримталж буй бодлого, үндэсний хөтөлбөр болон бусад байгууллагуудаас зохион байгуулж буй арга хэмжээнүүдээс дурдвал:

А. Хүний хувийн эрх чөлөө:

Амьд явах эрх:

“Монгол Улсын иргэн амьд явах эрхтэй. Монгол Улсын Эрүүгийн хуульд заасан онц хүнд гэмт хэрэг үйлдсэний учир шүүхийн хүчин төгөлдөр тогтоолоор ялын дээд хэмжээ оногдуулснаас бусад тохиолдолд хүний амь нас бусниулахыг хатуу хориглоно.”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 1 дэх заалт)

“Хүн бүр амьд явах, эрх чөлөөтэй байх, халдашгүй дархан байх эрхтэй...”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 3 дугаар зүйл)

Аймгийн хэмжээнд 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 380 эх төрсөн ба нийт 378 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 19.5 хувиар буюу 92 төрөлтөөр буурсан үзүүлэлттэй байна. Төрсөн эхчүүдийн 99,5 хувь нь аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт төрсөн байна.

Нас баралтын 84 тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд өнгөрсөн оны мөн үеэс 13 тохиолдлоор буурсан. Нас баралтыг шалтгаанаар нь авч үзвэл зүрх судасны шалтгаант нас баралт 23, хорт хавдрын нас баралт мөн 23 буюу өмнөх онтай харьцуулахад ижил түвшинд байна.

Тухайн оны жилийн эцсийн байдлаар 5974 хүн эмнэлэгт хэвтэн эмчлэгдэж, эмнэлгээс гарсан. Хэвтэн эмчлүүлэгчид нийт 42582 ор хоног ашиглаж, дундаж ор хоног 7.1 байна.

Аймгийн хэмжээнд цагдаагийн хэлтэс 2022 онд иргэн, хуулийн этгээдээс 1221 гомдол мэдээлэл хүлээн авч шалгаснаас 301 буюу 24.6 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй, 920 буюу 75.4 хувь нь зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээлэл байна. Бүртгэгдсэн гомдол мэдээллийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад хүлээн авсан нийт гомдол мэдээлэл 183-аар буюу 13 хувиар буурсан. Үүнээс гэмт хэргийн гомдол мэдээлэл 1-ээр буюу 0.3 хувиар, зөрчлийн гомдол мэдээлэл 182-оор буюу 16.5 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Аймгийн хэмжээнд 2022 онд бүртгэгдсэн нийт гэмт хэргийн 75 хувийг Сүмбэр суманд, 13 хувийг Шивээговь суманд, 12 хувийг Баянтал суманд үйлдэгдсэн гэмт хэрэг эзэлж байна.

Гэмт хэргийн улмаас 2 хүн нас барсан нь урд оны мөн үеэс 3-аар буюу 60 хувиар буурсан. 81 хүн гэмтсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 3-аар буюу 3.6 хувиар буурсан.

Халдашгүй, чөлөөтэй байх, ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байх эрх:

“...Халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхтэй. Хуульд заасан үндэслэл, журмаас гадуур дур мэдэн хэнийг ч нэгжих, баривчлах, хорих, мөрдөн мөшгих, эрх чөлөөг нь хязгаарлахыг хориглоно...”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 13 дахь заалт)

“Хүн бүр эрх чөлөөтэй, халдашгүй дархан байх эрхтэй. Хэнийг ч дур мэдэн баривчлах буюу цагдан хорьж болохгүй. Хуульд заасан үндэслэл, журмаас гадуур хэний ч эрх чөлөөг хасч болохгүй.”

(Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай

олон улсын пактын 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг)

Б.Улс төрийн эрх, эрх чөлөө:

Чөлөөтэй зорчих эрх:

“... улсынхаа нутаг дэвсгэрт чөлөөтэй зорчих, түр буюу байнга оршин суух газраа сонгох, гадаадад явах, оршин суух, эх орондоо буцаж ирэх эрхтэй. Гадаадад явах, оршин суух эрхийг үндэсний болон хүн амын аюулгүй байдлыг хангах, нийгмийн хэв журмыг хамгаалахын тулд зөвхөн хуулиар хязгаарлаж болно.”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 18 дахь заалт)

“Аль нэг улсын нутаг дэвсгэрт хууль ёсоор байгаа аливаа хүн тухайн нутаг дэвсгэрийн дотор чөлөөтэй шилжин явах, оршин суух газраа чөлөөтэй сонгох эрхтэй.” “Хэний ч эх орондоо ирэх эрхийг дур мэдэн хасч болохгүй.”

(Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын 12 дугаар зүйлийн 1, 4 дэх хэсэг)

Монгол улсын үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.18-д “улсынхаа нутаг дэвсгэрт чөлөөтэй зорчих, түр буюу байнга оршин суух газраа сонгох, гадаадад явах, оршин суух, эх орондоо буцаж ирэх эрхтэй...” гэж заасныг ханган нийт 873 иргэнд гадаад паспортын үйлчилгээг үзүүлсэн бөгөөд шинээр гадаад паспорт захиалсан 273, дахин захиалсан 600 иргэн байна. Үүнээс 207 иргэнд цахим гадаад паспорт олгосон. 2022 онд 275 иргэн шилжин ирсний бүртгэлд бүртгэгдсэнээс гадны аймаг хотоос 116 иргэн, 159 иргэн аймаг дотор буюу сумаас суманд, багаас багт шилжин ирсэн бүртгэл хийлгэсэн байна. Гадны аймаг хотоос шилжин ирсэн бүртгэлээс 116 иргэн шилжин ирсэн нь нийт шилжин ирсэн хөдөлгөөний 42,1 хувийг эзэлж байна.

В.Өмчлөх эрх:

“...хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө шударгаар олж авах, эзэмших, өмчлөх, өв залгамжлуулах эрхтэй...”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 3 дэх заалт)

“Хүн бүр эд хөрөнгийг ганцаараа буюу бусадтай хамтарч өмчлөх эрхтэй...”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 17 дугаар зүйл)

Аймгийн хэмжээнд газар өмчлөх эрхийн 9043, газраас бусад үл хөдлөх хөрөнгийн 3991 бүртгэл хийгдэж хувийн хэрэг үүсгээд байна.

Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газраас Монгол Улсын Үндсэн хууль, Төрийн албаны хууль, Газрын тухай хууль, Барилгын тухай хууль, Хот байгуулалтын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид хүний эрх, эрх чөлөөтэй холбоотой зүйл заалтыг мөрдлөг болгон иргэн, хуулийн этгээдэд газрыг өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах үйл ажиллагааг эрхэлж, барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр хууль тогтоомжид заасан эрх хэмжээний хүрээнд 2023 оны хагас жилийн байдлаар улсын болон орон нутаг, төсөл хөтөлбөрийн нийт 10,3 тэр бум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын 17 ажилд захиалагчийн техник хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. 2023 оны хагас жилийн байдлаар нийт 4 барилга байгууламжийн ажилд байнгын ашиглалтад оруулах комисс ажилласан байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсэгт зааснаар “хөдлөх, үл хөдлөх хөрөнгө шударгаар олж авах, эзэмших, өмчлөх, өв залгамжлуулах эрхтэй...” гэсэн хүний үндсэн эрхийг хангах заалтын хүрээнд 2023 оны газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөгөөний дагуу аймгийн хэмжээнд тусгагдсан өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтаар 101 нэгж талбарыг олгосон бөгөөд 100 хувь цахим системд бүртгэж баталгаажуулсан.

2023 оны газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөгөөний дагуу 14 байршилд дуудлага худалдааг цахимаар зарласны 10 газар худалдагдсан, өргөдлийн дагуу газрын кадастрын цахим системд нийт 10 өргөдлийг бүртгэж шийдвэрлэсэн ба үүнээс шинээр газар эзэмших 6 иргэн, хуулийн этгээдэд 214919м², шинээр газар ашиглах 1 аж ахуйн нэгжид 4 нэгж талбарын 11292 м² газрыг цахим системд бүртгэн эзэмшүүлж, ашиглуулсан. 2023 онд 61 иргэнд 4.9га газар өмчлүүлэхээр бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна.

Газрын харилцааны үйлчилгээг иргэдэд хүргэх, www.egazar.gov.mn газрын нэгдсэн цахим системийг сурталчлах зорилгоор 2023 оны 05 дугаар сарын 04-06-ны өдрүүдэд Сүмбэр сумын 4, 5, 6 дугаар багийн Иргэдийн Нийтийн хуралд оролцон 245 иргэнд газрын харилцааны чиглэлээр үйлчилгээ үзүүлсэн.

Г.Нийгэм, соёлын эрх:

Эрүүл мэндээ хамгаалуулах, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ авах эрх:

“эрүүл мэндээ хамгаалуулах, эмнэлгийн тусламж авах эрхтэй...”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 6 дахь заалт)

“Энэхүү Пактад оролцогч улсууд хүн бүрийн бие бялдрын болон сэтгэцийн эрүүл мэнд дээд түвшинд хүрсэн байх эрхийг хүлээн зөвшөөрнө. Энэхүү Пактад оролцогч улсууд энэ эрхийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд шаардагдах дараах арга хэмжээг авна: (a) нялхсын эндэгдлийг багасгах, хүүхдийн эрүүл чийрэг өсөлтийг хангах; (b) гадаад орчны болон үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуйг бүх талаар сайжруулах; (c) халдварт өвчин, тухайн нутгийн өвчин, мэргэжлийн болон бусад өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх, тийм өвчинтэй тэмцэх; (d) өвчилсөн тохиолдолд эмнэлгийн үйлчилгээ үзүүлэх, сувилах нөхцөлийг бүгдэд бий болгох.” (Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын пактын 12 дугаар зүйл 1, 2 дахь хэсэг) “Хүн бүр хоол хүнс, хувцас хунар, орон байр, эмчилгээ сувилгаа, нийгэм ахуйн зайлшгүй шаардлагатай үйлчилгээг оролцуулаад өөрийн болон ам бүлийнхээ эрүүл мэнд, аж амьдралыг тэтгэхэд хүрэлцэхүйц амьжиргаатай байх эрхтэй. Ажилгүйдэх, өвчлөх, тахир дутуу болох, бэлэвсрэх, өтлөх, эсхүл өөрөөс үл хамаарах бусад шалтгаанаар амь зуулгагүй болох нөхцөлд тэтгэмж авах эрхтэй.”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг)

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 132236 амбулаторийн үзлэг бүртгэгдсэнээс урьдчилан сэргийлэх үзлэг 19.8 хувь, өвчний учир амбулаторийн үзлэг 68.3 хувь, идэвхтэй хяналт 7.3 хувь, гэрийн идэвхтэй үзлэг 4.5 хувь, гэрийн дуудлагын үзлэг 0.03 хувийг эзэлж байна. Нийт үзлэгт хамрагдсан хүмүүсийн 36.7 хувь нь эрэгтэй, 63.2 хувь нь эмэгтэй хүн байна

Халдварт өвчний 2619 тохиолдол бүртгэгдээд байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 1443.9 болж өмнөх оны мөн үеэс 2981 тохиолдол буюу 1673.3 пунктээр буурсан байна.

Эрт илрүүлгийн үзлэг, шинжилгээ:

- ❖ Хөхний хорт хавдар эрт илрүүлэх үзлэгт 3458 эмэгтэй хамрагдахаас 3458 буюу 100 хувь
- ❖ Умайн хүзүүний хавдар эрт илрүүлэх үзлэг, шинжилгээнд 1241 эмэгтэй хамрагдахаас 331 буюу 26.6 хувь
- ❖ Артерийн гипертенз эрт илрүүлэх үзлэгт 10991 хүн хамрагдахаас 8940 буюу 81.3 хувь
- ❖ Чихрийн шижин хэв шинж 2 эрт илрүүлэх үзлэгт 6400 хүн хамрагдахаас 6056 буюу 94.6 хувь
- ❖ “Элэгний В.С вирүсийн эрт илрүүлэх шинжилгээнд 4429 хүн хамруулахаас 2500 хүн хамруулж 56.4 хувь

Нийт эрт илрүүлгийн хамралтын хувь 71.8 хувьд хүргэж ажилласан.

Эрүүл мэндийн яамнаас хуваарилсан 590 сая төгрөгийн өртөгтэй хүчилтөрөгчийн бэсрэг үйлдвэрийг хүлээн авч, 35 сая төгрөгөөр суурилуулалт, холболтыг бүрэн хийж ашиглалтад оруулсан.

Тайлант онд орон нутгийн хөгжлийн сангаар 45,4 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Мехатроник” ХХК гүйцэтгэгч байгууллага аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 5 төрлийн тоног төхөөрөмж нийлүүлсэн. Үүнд: Мэс заслын вакум өрөөнд таазны гэрэл 10,4 сая төгрөг, автомат гар угаагч тосгуур 6,4 сая төгрөг, төрөх тасагт ургийн монитор 3,8 сая төгрөг, хагас автомат төрөх ор 10,8 сая төгрөг, шүдний кабинетад шүдний иж бүрэн үзлэгийн ор 14,0 сая төгрөгөөр тус тус нийлүүлсэнийг хүлээн авч, тусламж үйлчилгээндээ ашиглаж байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Эрүүл мэндийг дэмжих төвд 1.4 тэр бум төгрөгийн тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдсэн.

Япон улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжийн хүрээнд Дархлаажуулалтын бүртгэл мэдээллийг сайжруулах зорилгоор 9,1 сая төгрөгийн зөөврийн компьютер, ДЭМБ-ийн 2,2 сая төгрөгийн суурин компьютер нийлүүлсэн.

2022 оны байдлаар Эрүүл мэндийн газарт 4,5 сая төгрөгийн 2 тоног төхөөрөмж, Нэгдсэн эмнэлэгт 1,212,7 сая төгрөгийн 47, Шивээговь ЭМТөвд 37,4 сая төгрөгийн 21, Баянтал сумын ЭМТөвд 15 сая төгрөгийн 6 нэр төрлийн тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн хангалт 83.6 хувьд хүрлээ.

Хүн амыг хөдөлгөөний дутагдлаас урьдчилан сэргийлэх, эрүүл амьдрах зан төлөвт насан туршийн дадал олгох зорилго бүхий биеийн тамир, спортын хүртээмжтэй үйлчилгээ үзүүлэх төр, хувийн хэвшлийн түншлэлд суурилсан нээлттэй, уян хатан тогтолцоог үндэсний хэмжээнд бүрдүүлэхийн тулд ЗД-ын дэргэдэх “Спортын хамтлаг”-ийг байгуулж, аймгийн Засаг даргын нэрэмжит спортын олон төрөлт нөхөрсөг уралдаан тэмцээнүүдийг зохион байгуулж байна.

Боржигины ирээдүйн дайчид клубын нэрэмжит сагсан бөмбөгийн нээлттэй тэмцээнийг зохион байгуулж 250 тамирчинг хамруулсан.

Төрийн албан хаагчдын дунд “Бид чадна” нөхөрсөг биеийн тамирын арга хэмжээг зохион байгуулан 200 төрийн албан хаагчийг хамруулсан.

Биеийн тамир спортын газартай хамтран Залуучуудын цаг арга хэмжээг зохион байгуулан 300 иргэнийг хамруулсан.

Төрийн албаны манлайлал хувь хүний хөгжлийн цогц сургалтыг зохион байгуулж 31 албан хаагчийг хамрууллаа.

Хөдөлмөрлөх эрх:

“Ажил мэргэжлээ чөлөөтэй сонгох, хөдөлмөрийн аятай нөхцөлөөр хангуулах, цалин хөлс авах, амрах, хувийн аж ахуй эрхлэх эрхтэй...”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 4 дэх заалт)

“Энэхүү Пактад оролцогч улсууд хүн бүр хөдөлмөрийн шударга, таатай нөхцөлөөр хангагдах эрхийг хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд тухайлбал: (а) бүх

хөдөлмөр эрхлэгчдэд наад зах нь дараах байдлыг хангахуйц цалин хөлс олгох: (b) аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад тохирсон ажлын нөхцөлийг бүрдүүлэх; (Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын пактын 7 дугаар зүйл) “Хүн бүр хөдөлмөрлөх, ажлаа чөлөөтэй сонгох, хөдөлмөрийн шударга, аятай нөхцөлөөр хангуулах, ажилгүйдлээс хамгаалуулах эрхтэй.”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 23 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг)

2022 онд нийт 567 ажлын байрны захиалга ирснээс 473 хүн ажлын байранд зуучлагджээ. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 23 хүнээр өсжээ. Ажлын байранд зуучлагдсан иргэдийн 265 буюу 56.0 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Ажилд зуучлах үйлчилгээнд хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 2408.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан. 2022 оны 12 сарын байдлаар аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газарт бүртгэлтэй ажил хайж байгаа 82 хүн бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3.5 хувиар өссөн.

Зорилтот бүлгийн иргэдийг ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зорилгоор эрхэлсэн тодорхой ажилгүй болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэх хүсэлтэй иргэдэд профайлингийн үйлчилгээ үзүүлж ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох ганцаарчилсан зөвлөгөөнд 153, бүлгийн зөвлөгөөнд 400, нийт 583 иргэнийг хамруулж Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 4400.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан.

Сурч боловсрох эрх:

“сурч боловсрох эрхтэй. Төрөөс бүх нийтийн ерөнхий боловсролыг төлбөргүй олгоно...”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 7 дахь заалт)

“Хүн бүр сурч боловсрох эрхтэй. Наад зах нь анхан шатны болон ерөнхий боловсрол үнэ төлбөргүй байвал зохино. Анхан шатны боловсролыг заавал эзэмшүүлэх ёстой. Техникийн болон тусгай мэргэжлийн боловсрол нийтэд хүртээлтэй байх ёстой. Авьяас чадвартай нь уялдан хүн бүрт дээд боловсрол эзэмших боломж адилхан хүртээлтэй олгох ёстой.”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 26 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг)

2021-2022 оны хичээлийн жилд 6 цэцэрлэгт 4-5 насны 202 хүүхэд танхимаар, 456 хүүхэд цахим болон танхим хослуулан суралцсан. Ерөнхий боловсролын 5 сургуульд 822 хүүхэд 7 хоногийн 5 өдрөөр танхимаар, 3125 хүүхэд 5/9 зарчмаар танхимын сургалтад хамрагдаж, 200 хүүхэд танхимын хичээлээс татгалзаж, цахим болон зайн сургалтад хамрагдсан.

Монгол Улсын Засгийн газар, УОК-ын 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн хуралдаанаар цар тахлын нөхцөл байдлыг үнэлж, 12 дугаар сарын 17-ны өдрийг дуустал хичээллээд цэцэрлэгүүдийн үйл ажиллагааг 2 дугаар сарын 14-ний өдрийг хүртэл түр зогсоож, эцэг эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь гэр бүлийн орчинд харах боломжгүй хүүхдийг цэцэрлэгт нь үргэлжлүүлэн сургах боломжоор хангасан.

Харин ерөнхий боловсролын сургуулиуд 5/9 зарчмын дагуу хичээллэж 12 дугаар сарын 18-ны өдрөөс нэгдүгээр улирлын амралтыг эхлүүлж, хоёрдугаар сарын 14-ний өдрөөс 5/9 зарчмаар эхлүүлсэн. Сургуулийн анги бүлгээс халдвар илэрч батлагдсан тохиолдолд тухайн анги бүлгийн хүүхдүүдийг танхимын бус сургалтад 3-5 хоног шилжүүлэн, журмын хэрэгжилтийг хангаж ажилласан. 2022 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрөөс сургалтын байгууллагууд 100 хувь танхимаар хичээллэж, сургалтын хугацааг дуусгасан.

2022-2023 оны хичээлийн жилд аймгийн хэмжээнд ерөнхий боловсролын 5 сургуульд нийт 4116 сурагч, сургуулийн өмнөх боловсролын 6 байгууллагад 1663 хүүхэд хамрагдаж, боловсролын үйлчилгээг чанартай, тасралтгүй хүргэж байна.

2022-2023 оны хичээлийн жилд аймгийн хэмжээнд сургуулийн өмнөх боловсролд 2-5 настай 1775 хүүхдээс 1663 хүүхэд хамрагдаж, хамран сургалт 91.8 хувь, үүнээс 5 настай 416 хүүхдээс 409 боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж, хамран сургалтын хувь 98.3, 5 настай үндсэн бүлэг 416 хүүхдээс 393 хүүхэд хамрагдаж, 94.4 хувь, малчдын 141 хүүхэд 100 хувь, эмзэг бүлгийн, тусгай хэрэгцээт 15 хүүхдээс 14 (93.3 хувь) хүүхдүүдийг хамруулсан, 1 хүүхэд (6.6 хувь) хүнд хэлбэрийн цэцэрлэгт бэрхшээлтэй, хамрагдах боломжгүй хүүхдүүд байна.

2022-2023 оны хичээлийн жилийн сургуулийн өмнөх байгууллагын хамран сургалт 99.3 хувь, ерөнхий боловсролын сургуулийн хамран сургалт 100 хувьтай байна.

Сургуульд бэлтгэгдсэн байдлын үнэлгээ 78-92 хувь, ерөнхий боловсролын чанарын үнэлгээний дундаж 38-59 хувь буюу улсын дунджаас дээгүүр, элсэлтийн нэгдсэн шалгалтын дундаж 526.4, улсын дунджаас 26 хувиар дээгүүр дүгнэгдсэн амжилттай байна.

Уул уурхайн жишиг Политехникийн коллежийн 2021-2022 оны хичээлийн жилд 541 оюутан суралцаж, төгсөгчдийн ажлын байрны хангалт 75 хувьтай байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Сүмбэр сумын 640 суудалтай 2 дугаар сургуулийн шинэ барилга, Сүмбэр сумын 5 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилга тус тус ашиглалтад орж, хамран сургалтыг нэмэгдүүлэн ажилласан.

Хүүхдийг сурч, боловсрох таатай орчин бүрдүүлэх зорилгоор аймгийн хэмжээний 5 сургууль, 6 цэцэрлэг нь төвлөрсөн шугамд холбогдсон ариун цэврийн байгууламжтай, шилэн кабель, интернэтэд холбогдсон. Ерөнхий боловсролын сургуулиудын мэдээлэл зүйн кабинетыг компьютержуулах зорилгоор бодлогын баримт бичигт тусган, шат дараатайгаар хөрөнгийг шийдэж, 2022 онд аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 72.7 сая төгрөгөөр Сүмбэр сумын 1 дүгээр сургуулийн мэдээлэл зүйн кабинетыг 30 ширхэг компьютероор хангасан.

Мөн бага ангийн сурагчдад эрүүл, ичлэг, тэжээллэг хоол үйлдвэрдэхийн тулд 2021-2022 оны хичээлийн жилд орон нутгийн төсвийн 71.7 сая төгрөгөөр ерөнхий боловсролын 5-н сургуулийг, 2022-2023 оны хичээлийн жилд улсын төсвийн 40.0 сая төгрөгөөр Сүмбэр сумын 2 болон 5 дугаар сургуулиудын гал тогоог тоног төхөөрөмжөөр хангасан.

Орон нутагт нэн шаардлагатай боловсон хүчнийг бэлтгэж зорилгоор 2020 онд нийт 30, 2021 онд 4, 2022-2023 оны хичээлийн жилд 10 оюутантай тус бүр гэрээ байгуулан, 39,2 сая төгрөгийн сургалтын төлбөрт, шаардлагатай багш

мэргэжлээр орон нутагт ирж ажиллаж буй 18 багшид 26 сая төгрөгийн байр орон сууцны дэмжлэг, 2021-2022 оны хичээлийн жилийн Элсэлтийн ерөнхий шалгалтад амжилт үзүүлж, манлайлж, гүйцэтгэлийн дүнг үндэслэн 2021 онд 66, 2022 онд 74 багшид нийт 34.7 сая төгрөгийн урамшуулал олгож ажилласан.

2022 оны 09 дүгээр сард нийт 250 удирдах ажилтан, багш нарт хичээлийн жилд мөрдөж ажиллах хууль, тогтоомж, дүрэм журмыг танилцуулж, чиглэл өгч ажилласан. Боловсролын салбарын “Ёс зүйн жил”-ийн ажлын хүрээнд давхардсан тоогоор 304 багш нарыг хамруулсан 2 удаагийн сургалт, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж, зөвлөмж хүргүүлж, хэрэгжилтийг хангуулан ажилласанаар хичээлийн жилд багшийн ёс зүйн зөрчил гараагүй.

2022-2023 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуульд нийт 4116 хүүхэд суралцаж байна. Сурагчдаас дугуйлан, секцэд хамрагдалтын талаар 2 удаа судалгаа авсны үр дүнд хамрагдалтыг нэмэгдүүлэх үр дүнг сайжруулах сургалтыг клуб удирдсан 25 багш, 62 сурагчдыг хамруулан зохион байгуулсан.

Сургуулиудад нийт 90 төрлийн дугуйлан, секцүүд хичээллэн давхардсан тоогоор 2556 хүүхэд буюу нийт суралцагчдын 62.4 хувь хамрагдсан. Сургуулийн өөрөө удирдах 46 байгууллагад дунд, ахлах ангийн 1008 суралцагч хамрагдаж байна.

Сүмбэр сумын 5 дугаар цэцэрлэг “Тост боржигины үрс хөтөлбөр”, 3 дугаар цэцэрлэг “Төсөлт тоглоом”, 2 дугаар цэцэрлэг “Тоглонгоо хөгжье”, 5 дугаар сургууль “Боржигин өв соёлоос суралцацгаая” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн аймгийн Боловсролыг дэмжих арга хэмжээний зардлаас 1.0 сая төгрөгийн хэрэглэгдэхүүний дэмжлэг үзүүллээ. Хөтөлбөрийн хүрээнд ардын ёс заншлаас суралцуулах ардын тоглоомын 123 арга аргачлал, олбог дэвсгэрийг 200 гаруйг бэлтгэн сургалтад ашиглаж байна.

Олон Улсын Охидын өдрийг тохиолдуулан 2022 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдөр аймаг, нийслэл, сум, дүүргүүдээс төлөөлөл болгон 1000 охид, хөвгүүд оролцуулсан “НАНДИН” чуулган Төрийн ордонд зохион байгуулагдлаа. Тус үйл ажиллагаанд аймгийн Хүүхдийн нэгдсэн зөвлөл, Охид клуб, Y-Peer клубуудээс нийт 20 сурагчдыг хамруулан үйл ажиллагааг дэмжин ажиллаа.

Төрийн зарим албан хаагчдын хөдөлмөрлөх эрх:

Боловсрол, шинжлэх ухааны салбарын цахим орчныг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлж ухаалаг ерөнхий боловсролын лаборатори 5 дугаар сургуулийн “Багш хөгжлийн төв”-ийг улс, орон нутгийн төсвийн 67.5 сая төгрөгийн 17 компьютер, 13 принтер бүхий тоног төхөөрөмжөөр хангаж ажилласан. Багш нарыг цахим контент бэлтгэх мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор “Боловсролын мэдээллийн технологийн төв”-тэй хамтран “Цахим контент бэлтгэх арга зүй”-н 2 удаагийн цахим сургалтад 268 багш, удирдах ажилтан, танхимын сургалтад 100 багш нарыг хамруулан мэдлэг олгосон. Аймгийн хэмжээний 5 сургууль, 6 цэцэрлэгийн “Багш хөгжлийн танхим”-ыг 4.2 сая төгрөгийн ном, гарын авлагаар баяжуулсан. Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллага, ерөнхий боловсролын сургуулиудын ажлын байранд 7 удаагийн цахим орчинд болон платформ программ дээр ажиллах арга зүйн, 11 дүгээр сарын 23-26-ны өдрүүдэд “Боловсролын

мэдээллийн технологийн төв”, MEDLE.MN үндэсний виртуаль сургуулийн багш нартай хамтран 13 мэргэжлийн 150 багшид цахим контент боловсруулах сургалтуудыг зохион байгуулсан.

“Боловсролын ерөнхий газар”-ын мэргэжилтнүүдтэй хамтран ерөнхий боловсролын сургуулийн бага ангийн 124 багшид “Монгол хэл, Математикийн хичээлийн жилийн төлөвлөлт боловсруулах арга аргачлал” сэдэвт сургалтыг 2 удаа зохион байгуулж, монгол хэлний хичээлийн жилийн төлөвлөлтөд үнэлгээний нэгж, суралцахуйн үр дүнг оруулж шинэчлэн боловсруулсан.

Англи хэл, физик, биологийн хичээлээр “Элсэлтийн нэгдсэн шалгалт”-д бэлтгэх арга зүйн сургалт 63 багшид цахим хэлбэрээр зохион байгуулсан. “Хүмүүжлийн эерэг арга”-ын сургагч багш бэлтгэх сургалтыг Говьсүмбэр, Дундговь аймгийн 45 багшийг хамруулан зохион байгуулж, батламж гардуулсан.

“Чадварлаг багш” хөтөлбөрийн хүрээнд Орон нутгийн үндсэн сургалтыг /1-4 дэх жил/ 79 залуу багш нарт сургалт зохион байгуулсан.

Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй “Эх соёл-их үндэс” хөтөлбөрийн хүрээнд аймгийн Боловсрол, шинжлэх ухааны газрын мэргэжилтнүүдэд компьютер, тоног төхөөрөмж, “Цахим сургалтын танхим”, “Онлайн шалгалтын төв”-д шаардагдах тоног төхөөрөмжийн 100.0 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан.

Д.Тусгай хэрэгцээ, онцлог эрх ашиг бүхий бүлгийн эрх:

Ахмад настны эрх :

“Өндөр наслах, хөдөлмөрийн чадвар алдах, хүүхэд төрүүлэх, асрах болон хуульд заасан бусад тохиолдолд эд, мөнгөний тусламж авах эрхтэй.”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 5 дахь заалт)

“Хүн бүр хоол хүнс хувцас хунар, орон байр, эмчилгээ, сувилгаа, нийгэм ахуйн зайлшгүй шаардлагатай үйлчилгээг оролцуулаад өөрийн болон ам бүлийнхээ эрүүл мэнд, аж амьдралыг тэтгэхэд хүрэлцэхүйц амжиргаатай байх эрхтэй. Ажилгүйдэх, өвчлөх, тахир дутуу болох, бэлэвсрэх, өтлөх, эсхүл өөрөөс үл хамаарах бусад шалтгаанаар амь зуулгагүй болох нөхцөлд тэтгэмж авах эрхтэй.”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 25 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг)

Аймгийн ахмадын хороотой 2022 онд хамтран ажиллах гэрээг байгуулан 56.2 сая төгрөг, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг биеийн тамир, спортоор хичээллэх, соёл, урлагийн авьяас чадварыг нь хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах” арга хэмжээний төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар батлуулж, 6.0 сая төгрөгийн төсвөөр 2 зорилт 8 арга хэмжээг 90 хувьтай хэрэгжүүлсэн ажилласан. Үүнд:

1. Монголын бүх ард түмний 15 дугаар наадамд спортын 3 төрөлд хөгжлийн бэрхшээлтэй 27 тамирчныг дэмжин оролцуулж, Паражүдо /-60кг/ төрөлд хүрэл

медаль, суугаа волейболын төрөлд эмэгтэй баг, тамирчид 4 дүгээр байранд тус тус шалгарсан.

2. Дэлхий нийтийн хараагүйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан “Цагаан таягтны өдөрлөг”-ийг 2022 оны 10 дугаар сарын 15-ны өдөр зохион байгуулж, нийт 65 иргэнийг хамруулсан.

3. Ахмадын хороо, Мастеруудын биеийн тамир, спортын салбар хороотой хамтран аймгийн Засаг даргын нэрэмжит Граунд гольфийн ахмадын нээлттэй тэмцээнийг 2022 оны 10 дугаар сарын 07-ны өдөр зохион байгуулж, Улаанбаатар хотын 4 дүүрэг, спорт хороод, Дархан-уул, Хэнтий, Архангай, Дорноговь аймгийн нийт 12 байгууллагын 86 тамирчин оролцсон.

4. Монголын болон Олон Улсын ахмадын баярын хүрээнд “Ахмад настнуудын урлагийн бага наадам”-ыг зохион байгуулж, 111 ахмад настныг хамрууллаа.

5. “Үжин тайж студи” ТББ-тай хамтран “Дохионы хэлний анхан шатны мэдлэг олгох сургалт”-ыг зохион байгуулж, төрийн болон төрийн бус нийт 19 байгууллагын 20 албан хаагчийг хамруулж, дохионы хэлд сургасан.

6. Жил бүрийн 12 дугаар сарын 03-ны өдрийг “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах өдөр” болгон зарласан энэхүү өдрийн хүрээнд аймгийн Засаг даргын тамгын газар, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар, аймгийн Дуу, бүжгийн “Боржигин чуулга”, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн “Өөдрөг зөвлөл” ТББ-ууд хамтран “ХАМТДАА ХӨГЖИХИЙН ЖАРГАЛ” өдөрлөг, арга хэмжээг зохион байгуулж, 38 иргэдийг хамрууллаа. Өдөрлөгийн хүрээнд Говьсүмбэр аймаг дахь “Мобиком” салбарын эрхлэгч Д.Энхтуул “Бүх боломж бидний дотор бий” сэдвээр илтгэл тавьж, уралдаан тэмцээнд амжилт гаргасан болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дунд зарласан “Бид бүтээж чадна” шилдэг бүтээгдэхүүн шалгаруулах болзолт уралдаанд байр эзэлсэн иргэдийг шагнаж урамшууллаа.

7. 2022 оны 01 дүгээр сард хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дунд “Хэн сайн дуулах вэ?” урлагийн арга хэмжээ зохион байгуулж, 40 иргэн хамрагдсан.

8. ОУ-ын ахмадын баярыг угтан “Алсын оч оптик” ХХК-тай хамтран 83 ахмадын нүдний харааг оношлуулж, харааны шилний хөнгөлөлтийг олгосон.

Олон Улсын ахмадын баяр, Шинэ жилийн цэнгүүнийг жил бүр тэмдэглэн өнгөрүүлэх ажлын холбогдох төрийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулж хэвшээд байна.

Хүүхдийн эрх:

“...аюулгүй орчинд амьдрах...эрхтэй”, “Гэр бүл, эх нялхас, хүүхдийн ашиг сонирхлыг төр хамгаална”, “Халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхтэй.”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 13 дахь заалт)

“Аливаа хүүхэд ...өөрийн гэр бүл, нийгэм, төрийн зүгээс насанд хүрээгүйнхээ хувьд шаардлага бүхий хамгаалалт эдлэх эрхтэй.”

(Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын пактын 24 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг)

“Оролцогч улсууд эцэг, эх хууль ёсны асран хамгаалагч хүүхдийг асран халамжилж байгаа бусад хүн хүүхдийг бие бялдар сэтгэл зүйн хувьд бүхий л хэлбэрээр дарамтлах доромжлох сөргөөр ашиглах, хайр халамжгүй орхих, зүй бусаар хандах, хэрцгийгээр харьцах албадан хөдөлмөрлүүлэх буюу бэлгийн

хүчирхийллээс хамгаалах зорилгоор хууль тогтоох захиргааны нийгмийн болон гэгээрлийн бүхий л шаардлагатай арга хэмжээ авна.”

(Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг)

Хүүхдийг эрсдэлт нөхцөлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалал шаардлагатай хүүхдэд хариу үйлчилгээг үзүүлэх зорилгоор эрсдэлийн түвшин тогтоох програмд бүртгэлтэй 254 хүүхдийн гэрээр эхний удаа айлчлан эрсдлийн түвшин тогтоох үнэлгээг хийж ажилласан. Тус ажлын хүрээнд насанд хүрсэн, шилжсэн, нас барсан гэх мэт шалтгаанаар 79 хүүхдийн мэдээллийг эрсдэлтэй хүүхдийн судалгаанаас хасалт хийж, эрсдэлт нөхцөлд амьдарч байгаа нь тогтоогдсон 20 хүүхдийг шинээр програмд бүртгэсэн. Одоогийн байдлаар эрсдэлийн программд 195 хүүхэд бүртгэлтэй байна. Уг 195 хүүхдийн гэрээр 2 дахь удаа айлчлан Сүмбэр сумын 140, Баянтал сумын 29, нийт 149 хүүхдэд өвлийн хувцас, хичээлийн хэрэгслээр хангаж хүүхдүүдийн амьдралын орчин нөхцөлтэй танилцаж ажиглалт судалгааг хийлээ. Үүнээс бүтэн өнчин-27 хүүхэд, хагас өнчин-65 хүүхэд байна.

Эрсдлийн түвшингээр ангилбал:

Өндөр эрсдэлтэй-51

Дунд эрсдэлтэй-110

Бага эрсдэлтэй-34

Энэхүү ажлын үр дүнд хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээг Дэлхийн зөн ОУБ-н дэмжлэгээр эрсдэлт нөхцөлд амьдарч байгаа нь тогтоогдсон, анхан шатны суурь хэрэгцээ нь хангагдаж чадахгүй байгаа 12 өрхийн 30 хүүхдийг илрүүлж, хүнсний дэмжлэг үзүүлсэн. Мөн хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээг шаардлагатай 7 хүүхдэд түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээг үзүүлж, шаардлагатай мэргэжлийн үйлчилгээг тогтмол үзүүлэн гэр бүлд эргэн нэгтгэсэн байна.

Мөн сумдын хамтарсан багуудад эрсдэлт нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийн судалгаа, мэдээллийг хүргүүлж, хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах ажлыг эрчимжүүлсэн. Эдгээр ажлын үр дүнд хүүхэд, гэр бүлийг болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, хүүхдийн эсэн мэнд амьдрах, хөгжих, хамгаалуулах, оролцох эрхийг хангах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэн хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээ шаардлагатай хүүхдэд цаг алдалгүй түргэн шуурхай үзүүлэн ажиллаж байна. Тус үйл ажиллагаагаар дамжуулан эрсдэлийн прораммд бүртгэлтэй хүүхдүүдэд урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ болон хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээг 100% чанартай хүртээмжтэй үзүүлэн ажилласан байна.

Аймгийн Засаг даргын 2017 оны 05 дугаар сарын 31-ны өдрийн “Хүүхдийн дуу хоолойг сонсох өдрийг тогтоох тухай” А/171 дүгээр захирамжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд хүүхдийн оролцох эрхийг хангах, хүүхэд өөрийн эрх ашигт нөлөөлж байгаа аливаа асуудлаар шийдвэр гаргах үйл явцад сайн дурын үндсэн дээр оролцох бололцоог бий болгох зорилгоор “**Хүүхдийн дуу хоолойг сонсох өдөр**”-ийг 2 удаа зохион байгуулж, Сүмбэр, Баянтал, Шивээговь сумын ерөнхий боловсролын сургууль, Политехникийн коллежийн хүүхдийн оролцооны клубийн

нийт 150 гаруй хүүхдүүдийг хамруулж, зөвлөгөөнөөс гарсан хүүхдийн саналуудыг нэгтгэн орон нутгийн удирдлагууд болон холбогдох байгууллагуудад хүргүүлж шийдвэрлүүлж ажилласан.

Хүүхдийн төлөө үндэсний зөвлөлийн 2018 оны 12 дугаар сарын 03 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор орон нутгийн нийт 48 төрийн болон аж ахуй нэгж байгууллагууд байгууллагын дэргэдэх эцэг эхийн зөвлөл байгуулан ажиллаж байна. Байгууллагынхаа ажилтан албан хаагчдын хүүхдийг хөгжүүлэх, чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх зорилгоор “Оюунлаг эцэг эхийн зөвлөл”-ийг шалгаруулах ажлыг зохион байгуулсан. 2022 оны 05-р сарын 04-ны өдрөөс 10-р сарын 05-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд байгууллагын дэргэд өөрсдийн нөөц бололцоонд тулгуурлан ажилтнуудын хүүхдийг хөгжүүлэхэд чиглэсэн номын булан, номын сан байгуулахаар чиглэл өгч, 3 байгууллагын дэргэдэх эцэг, эхийн зөвлөлийг шалгаруулсан.

Байгууллагын дэргэдэх эцэг, эхийн зөвлөлийн гишүүдийг чадавхжуулах сургалтыг үе шаттай зохион байгуулсан. Үүнд:

- Гэр бүлийн хүчирхиллээс урьдчилан сэргийлэх арга зам
- Хүүхдэд ээлтэй гэр бүлийн орчин бүрдүүлэх
- Хүүхэд хүмүүжлийн зэрэг арга

Гэр бүлийн харилцаа сургалтуудыг нийт 62 байгууллагын эцэг эхийн зөвлөлийн гишүүдэд зохион байгуулсан.

2022 онд сумдын Засаг даргад хурдан морины уралдаанч хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангаж ажиллах ажлын чиглэл 1 удаа, бүсийн хурдан морины уралдаанд хяналт тавьж сумын хамтарсан багт арга зүйн дэмжлэг үзүүлж, хурдан морины уралдаанч хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангаж ажиллах талаар 289 иргэд, эцэг, эхэд цахим болон танхимын сургалт, мэдээллийг уяачдад өгч ажилласан.

Хүүхдийн эрхийн улсын байцаагчийн 2022 оны төлөвлөгөөт хяналт шалгалт, урьдчилан сэргийлэх ажлын төлөвлөгөөний дагуу “Хүүхдийн тоглоомын талбай”, “Сургууль цэцэрлэг, дотуур байрны орчин”, “Сүм хийдэд шавилан сууж буй хүүхдүүдийн нөхцөл байдал”, “Насанд хүрээгүй хүн ажиллуулахыг хориглосон ажлын байрны жагсаалт”-ын дагуу урьдчилан сэргийлэх 4 удаагийн хамтарсан хяналт шалгалт зохион байгуулан, зөрчлийг арилгуулах зөвлөмжийг өгч, хэрэгжилт 78 хувьтай байна.

Зорилтот бүлэгт чиглэсэн нийгмийн халамж, үйлчилгээ:

“Монгол Улсын иргэн өндөр наслах, хөдөлмөрийн чадвар алдах, хүүхэд төрүүлэх, асрах болон хуульд заасан бусад тохиолдолд эд, мөнгөний тусламж авах эрхтэй.”

(Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван зургадугаар зүйлийн 5 дахь заалт)

“Оролцогч улсууд хүн бүрийн болон түүний өрх гэрийн хүрэлцээтэй хоол хүнс, орон сууцыг оролцуулан, амьдралын хүрэлцээтэй түвшинд аж төрөх, амьдралынхаа нөхцөлөө сайжруулах эрхийг нь хүлээн зөвшөөрнө.”

(Эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийн тухай олон улсын пактын 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг)

“Хүн бүр хоол хүнс, хувцас хунар, орон байр, эмчилгээ сувилгаа, нийгэм ахуйн зайлшгүй шаардлагатай үйлчилгээг оролцуулаад өөрийн болон ам бүлийнхээ эрүүл мэнд, аж амьдралыг тэтгэхэд хүрэлцэхүйц амьжиргаагаар байх эрхтэй. Ажилгүйдэх, өвчлөх, тахир дутуу болох, бэлэвсрэх, өтлөх, эсхүл өөрөөс үл хамаарах бусад шалтгаанаар амь зуулгагүй болох нөхцөлд тэтгэмж авах эрхтэй.”

“Эх нялхас онцгой асрамж, туслалцаа авах эрхтэй...”

(Хүний эрхийн Түгээмэл Тунхаглалын 25 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг)

Говьсүмбэр аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдааны 2021 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 05 дугаар тогтоолоор 2022 онд орон нутгийн төсвөөс Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээнд 14530.0 мян.төг, Онцгой тохиолдлын мөнгөн тэтгэмжид 24000.0 мян.төг буюу нийт 38530.0 мян.төг батлагдуулж, жилийн эцсийн байдлаар зорилтот бүлгийн 60 иргэнд 20360,0 мян.төгрөгийг зарцуулаад байна. Үүнд:

-ОНОТХҮ-ний “Сэргээн засах үйлчилгээ”-ний чиглэлээр “Гэгээн мандарваа” ХХК-тай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан Сүмбэр, Баянтал, Шивээговь сумын 47 иргэнд сэргээн засах буюу бариа заслын үйлчилгээ үзүүлж 6360,0 мянган төгрөгийг олгосон.

- ОНОТХҮЙлчилгээний бүлгийн 4 төслийн 8 иргэнд 8000.0 мянган төгрөгийг олгосон.

-Онцгой тохиолдлын мөнгөн тэтгэмжийг 5 иргэнд 6000.0 мянган төгрөгийг тус тус олгосон.

Хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээнд хамрагддаг өрхийг дахин судлах хөдөлгөөнийг сум, багийн түвшинд өрнүүлснээр 2022 онд 57 өрх буюу 2021 оныхоос 27.8%-иар буурсан.

Хөдөлмөрт бэлтгэх хөтөлбөрийн хүрээнд “Ажлын байрны харилцаа, сэтгэл зүйн сургалт”-ыг 26 иргэнд зохион байгуулж, ганцаарчилсан уулзалт ярилцлага хийж сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгсөн. ХЭДС-аас 780.0 мян.төг зарцуулсан.

-Орон нутагт “Нэг өрх-нэг ажлын байр” арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр “Ажил хийх гоё” хөдөлмөрийн өдөрлөгийг 2022.09.26-ны өдөр зохион байгуулж “Нэг өрх-нэг ажлын байр” арга хэмжээнд хамрагддаг нийт 51 өрхийн 61 иргэдийг хамруулсан. Аймгийн Засаг даргын захирамжаар 156 өрхийг сонгож, 64 байгууллагад хуваарилан, ажилгүй иргэдэд “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих” хөтөлбөр, арга хэмжээний талаарх мэдээллийг хүргэж, 22 иргэнийг байнгын болон түр ажилд зуучилсан. Мөн Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 3 иргэнд өөрөө өөртөө ажлын байр болгох, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор 15,0 сая төгрөгийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэг олгож, мэргэжил болон цахим ур чадвар эзэмшүүлэх хосолсон сургалтад 1 иргэнийг хамруулж, мэргэжлийн сертификаттай болгосон.

Гэр бүлийн хүчирхийлэл ба хохирогч хамгаалал:

Иргэдийн гэр бүлийн боловсролыг дээшлүүлэн, хүүхэд хүмүүжлийн эерэг аргыг түгээн дэлгэрүүлэх, гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх

зорилгоор “Аймгийн хэмжээнд гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих арга хэмжээг аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар батлуулан 2022 онд 2 зорилтын хүрээнд 9 арга хэмжээг төлөвлөж, 80 хувьтай хэрэгжүүлсэн.

Арга хэмжээний хүрээнд “Эцэг эх, багшийн харилцаа хандлага” сургалт, “Хайрын түүх” цуврал контентын 6 дугаар, “Мэргэжил бүхэн сайхан” 11 цуврал нэвтрүүлэг, “New story” залуучуудын хөгжлийн хөтөлбөр, сургалт, “Үлгэрлэн дуурайх эцэг эх байцгаая” гэр бүлийн өдөрлөг, “Хүүхдийн эрх, үүрэг, оролцоо” өсвөр насны хүүхдүүдэд чиглэсэн нөлөөллийн сургалт хөтөлбөр, “Оролцоо” хүүхдийн санал санаачилгыг дэмжих үйл ажиллагаа, “Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр”-ийн арга хэмжээг тус тус зохион байгуулж, давхацсан тоогоор 5 гэр бүл, 2020 хүүхэд, залуусыг хамруулсан. Цахим нэвтрүүлэг, контент давхацсан тоогоор 10200 иргэнд хүрсэн байна. Тус үйл ажиллагаануудад ОНХС-аас нийт 11.0 сая төгрөгийг зарцуулсан.

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар гэр бүлийн хүчирхийллийн дуудлага мэдээлэл 53 бүртгэгдсэн. Үүнээс 48 дуудлага мэдээллийг шийдвэрлэж хаасан. 5 дуудлага мэдээлэл шийдвэрлэх шатанд байна. Шийдвэрлэлтийн хувь 90,5% байна.

Аймгийн Засаг даргын 2017 оны А/109 дүгээр захирамжаар “Түр хамгаалах байр”-ыг байгуулж, 2018 оноос эхлэн хохирогчдод үйлчилгээ үзүүлэн ажиллаж байна.

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2017 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/116 дугаар тушаалаар батлагдсан “Түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээ үзүүлэх журам”-ын дагуу 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар “Түр хамгаалах байр”-д эцэг, эхийн хүүхдэд тавих хараа хяналт тавих сул, гэр бүлийн зөрчилтэй харилцааны улмаас хүчирхийлэлд өртсөн 31 хүүхэд, 3 насанд хүрсэн эмэгтэй, нийт 34 иргэнд түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээг үзүүлсэн. Мөн үйлчлүүлэгчдийн ар гэрт нь гэр бүлийн харилцаа болон гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн зөвлөгөө мэдээллийг олгосон.

Хүчирхийллийн шалтгаан архидан согтуурсан үед үйлдэгдэж байгаа тул архины хамаарал бүхий 31 иргэнийг 2 удаагийн архины эмчилгээнд хамруулан, Гэр бүлийн хүчирхийллийн шалтгаан нөхцөлийг арилгах арга хэмжээ авч ажиллаж байна. Хүчирхийлэл гарсан цаг тухай бүрд шалтгаан нөхцөлийг тогтоон зохион байгуулалтын арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулж байна.

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 2017 оны А/173, А/251, А/3801 тушаалаар батлагдсан “Хамтарсан багийн ажиллах, санхүүжүүлэх журам”-ын хэрэгжилтийг хангах, хамтарсан багийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх зорилгоор аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл, Хүчирхийллийн үндэсний төвтэй хамтран 3 сумын хамтарсан багийн 39 гишүүдийг чадавхжуулах сургалтыг 2022 оны 1 дүгээр улиралд зохион байгуулсан. Сургалтын үр дүнд хамтарсан багийн гишүүд ажиллах журам, үүрэг, ёс зүй, кейс менежмент хийх, хамгааллын үйлчилгээ үзүүлэх, хамтран ажиллах арга зүй, хууль эрх зүйн мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлж чадсан.

Хүчирхийллийн хохирогч, сэтгэл зүйн зөвлөгөө шаардлагатай иргэдэд “Зөвлөгөө өгөх төв”, “Хүүхдээс мэдүүлэг авах өрөө”-г Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2017 оны А/74 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Сэтгэл зүйн

зөвлөгөө үйлчилгээ үзүүлэх журам”, MNS 6417:2013 стандартад заасны дагуу хүүхдийн нас, биеийн онцлогт тохируулан 2021 оны ГХУСАЗСЗ-ийн зардлаас 1.0 сая төгрөгөөр тохижуулсан. 2022 онд тус төвөөр дамжуулан давхардсан тоогоор 661 иргэнд биечлэн зөвлөгөө өгсөн байна.

2022 онд Нийгмийн ажилтныг хохирогчтой ганцаарчлан уулзах өрөө, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах чиглэлээр Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын 1 өрөөг тохижуулан шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг байрлуулж байна. Тус өрөөг тохижуулах ажилд аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаас 6 945 800 төгрөг баталсан бөгөөд тохижилтын ажил болон өмч хөрөнгө худалдан авах ажиллагааг хийж өрөөг тохижуулж байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрх:

2022 онд Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн “Өөдрөг зөвлөл” холбооны ажлын байрны түрээсийг орон нутгийн төсвөөс 4.8 сая төгрөг, тэдний хөгжлийг дэмжих чиглэлээр спорт, урлагийн үйл ажиллагааг зохион байгуулахад 10.0 сая төгрөгийг дэмжлэгийг үзүүлж хамтарч ажилласан.

2023 онд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрх, хамгаалал, хөгжлийг дэмжих чиглэлээр нийт 20.0 сая төгрөгийг төлөвлөн, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

2022-2023 оны хичээлийн жилд сургуулийн насны хөгжлийн бэрхшээлтэй 57 хүүхдээс 26 хүүхэд ерөнхий боловсролын сургуулийн ердийн ангид суралцаж байна. Хүнд хэлбэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй 31 хүүхдүүдийн гэр бүлтэй хамтран өрхөд суурилсан хөгжлийн бэрхшээлийн онцлогоос хамаарсан боловсролын үйлчилгээг хүргэн ажиллаж байна. Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагад хөгжлийн бэрхшээлтэй 15 хүүхдээс 14 (93.3 хувь) хүүхдүүдийг хамруулан хөгжлийг дэмжих ажиллаж байна. 1 хүүхэд хүнд хэлбэрийн цэцэрлэгт хамрагдах боломжгүй.

Сүмбэр сумын 1 дүгээр сургуульд “Азийн хөгжлийн банк”-ны 40.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар, Сүмбэр сумын 5 дугаар сургууль, 5-р цэцэрлэгт ДЗОУБ-ын санхүүжилтээр тус бүр 8.0 сая төгрөгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн суралцах боломжийг хангасан танхим байгуулсан.

Боловсрол, шинжлэх ухааны яам болон Дэлхийн Зөн Олон Улсын байгууллагатай хамтран “Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд”-ийг боловсролд тэгш хамруулан сургах сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж, тусгай хэрэгцээ шаардлагатай хүүхдүүдийн хувийн ялгаатай байдал, хэрэгцээнд нь тулгуурлан боловсрол эзэмшүүлэх үйл явц, арга зүйн мэдлэгийг 50 багшид хүргэсэн. Сургалтын үр дүнд сургууль, цэцэрлэг бүр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ганцаарчлан ажиллах төлөвлөгөө боловсруулан “Дэмжлэгийн баг”-ийг идэвхжүүлэн ажиллаж байна.

“Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн хөгжлийн түвшинг үнэлэн тогтоох арга зүй” сургалтыг аймгийн “Насан туршийн боловсролын төв”-тэй хамтран нийт 6 цэцэрлэгийн 12 арга зүйч, багш нарыг хамруулан зохион байгуулж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжлийг оношлон тогтоож ажилласан.

2022 оны 03 дугаар сарын 11-13 өдрүүдэд Өмнөговь аймагт зохион байгуулагдсан говийн бүсийн уулзалт сургалтад оюуны бэрхшээлтэй 09-14 насны 8 хүүхэд, тэдний асран хамгаалагч, сургууль, цэцэрлэгүүдийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажилладаг, дэмжигч бүлгийн 5 багш, холбогдох төрийн байгууллагуудын төлөөлөл 24 мэргэжилтэн, албан хаагчид, иргэд оролцож, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн эцэг эх болон олон нийтийн хандлагыг сайжруулах, тэдний нийгмийн оролцоо, хөгжлийг дэмжин ажиллах чиглэлээр мэдлэг ойлголттой болсон.

Жилийн эцсийн байлаар сургуулийн өмнөх боловсролын багш, ерөнхий боловсролын сургуулийн 30 багш нэмэгдэл урамшуулал авч ажиллаж байна.

“Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих 2022-2023 оны хөтөлбөр”-ийн хүрээнд санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд газар тариалан, хүлэмжийн болон мал аж ахуйн чиглэлээр хөгжлийн бэрхшээлтэй 7 иргэнд 40.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгосон.

Сүмбэр, Шивээговь сумын нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн хөдөлмөрийн насны гишүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй болон ажилгүй ажил хайгч 80 иргэнд “Вест метод” сургалтын төвтэй хамтран хувь хүний хөгжил, харилцаа хандлага, ажлын байранд хэрхэн өөрийгөө бэлтгэх, ажил олгогчийн ярилцлагад хэрхэн орох, шинэ ажлын байранд хэрхэн дасан зохицох талаар ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох бүлгийн сургалт зохион байгуулж, ХЭДС-аас 880,0 мян.төг зарцуулсан.

Аймгийн хэмжээнд байнгын асаргаанд бүртгэлтэй 251 иргэн байгаагаас шинээр 6 иргэнийг байнгын асаргаанд нэмж хамруулсан. Байнгын асаргаа шаардлагатай иргэдийн хөдөлмөр магадлах комиссын хурлыг сард 2-3 удаа зохион байгуулж, дүгнэлт гаргаж халамжийн системд шивэлт хийн асаргаанд хамруулдаг.

Урьдчилан сэргийлэх үзлэгт эмзэг бүлгийн 138 эмэгтэйчүүдийг хамруулж зөвлөгөө өгсөн. Жирэмсэлтээс сэргийлэх арга хэрэгслээр 290 эмэгтэйд үйлчилж, 36 эмэгтэйг эмчилгээнд хамруулсан.

“Эрүүл мэндийг дэмжих төв”-өөр эрт илрүүлэг үзлэгт хөгжлийн бэрхшээлтэй 9 иргэн хамрагдсаны 3 иргэнийг эмчилгээнд хамруулсан байна.

“Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр”-ийг тохиолдуулан аймгийн ХХҮГ, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн "Өөдрөг зөвлөл" ТББ, Говьсүмбэр аймгийн Хараагүйчүүдийн салбар зөвлөл, аймгийн Хүүхдийн элч Д.Оюунтуул нар хамтран иргэд, ААНБ-ын дунд хандивын аян өрнүүлж, 2022.05.31-ний өдөр хөгжлийн бэрхшээлтэй 40 хүүхдэд гарын бэлэг, нэн шаардлагатай памперс, хувцас зэргийг олгосон.

2022.05.03-ны өдөр Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн уулзалт өдөрлөгийн үеэр 20 гаруй иргэдэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрүүдийн талаар мэдээлэл хүргэсэн.

2022.09.15-2022.09.22-ны өдрүүдэд хүнсний тусламжийн "Фүүд банк" аяныг зохион байгуулж, хөгжлийн бэрхшээлтэй 17 хүүхэд, иргэн, 14 ахмад буюу 31 иргэнд хүнсний тусламж үзүүлсэн.

Халамжаас-Хөдөлмөрт нээлттэй хаалганы өдөрлөгийг 3 суманд зохион байгуулж, иргэдэд халамжийн үйлчилгээний мэдээлэл хүргэж, 15 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд ортопед, тусгай хэрэгслийн хөнгөлөлт үзүүлсэн. Нийт 6 удаагийн нөлөөллийн үйл ажиллагаа зохион байгуулж, 157 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхдийг хамруулсан.

Гуравдугаар бүлэг.Тулгамдсан хүний эрхийн зөрчил

Аймгийн хэмжээнд нэгээс дөрөв хүртэлх жил үргэлжилж байгаа хүний эрхийн зөрчлийн асуудал байхгүй болно.

Дөрөвдүгээр бүлэг.Санал, дүгнэлт

-Хүүхдийн эрхийн зөрчилтэй холбоотой асуудлыг Цагдаагийн хэлтэс, аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газартай хамтран цаг тухай бүрт нь шийдвэрлэн ажилладаг.

Тухайн салбарын мэргэшсэн, хүний эрхийн чиглэлээр дагнасан, орон нутгийн, үндэсний, олон улсын түвшинд ажилладаг төрийн бус байгууллагын төлөөлөл байхгүй тул тэдгээрийн санал, шүүмжийг тусгах боломжгүй болно. Манай аймагт зөрчигдөж буй томоохон хэмжээний хүний эрх, эрх чөлөөтэй холбоотой зөрчил байхгүй бөгөөд гарсан тодорхой хэмжээний зөрчлүүдийг мэргэжлийн байгууллагууд болох Хүний эрхийн үндэсний комиссын аймаг дахь референт, Цагдаагийн хэлтэс, аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газартай хамтран цаг тухай бүрт нь шийдвэрлэн ажилладаг.

-Улаанбаатар-Говьсүмбэр чиглэлийн автозамын даац, замын эвдрэл үүнээс үүдэлтэй осол аваарь нэмэгдэж хүний амь нас, эд хөрөнгөнд хохирол учрах эрсдэлтэй нөхцөл байдал үүсч байгаа талаар Засгийн газар, Зам тээврийн хөгжлийн яаманд уламжлан замын засварын ажил хийгдсэн боловч замын эвдрэл гэмтэл нэмэгдэж, замын нөхцөл байдал хүндэрч байгааг анхаарах.

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН:
ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ХЭЛТСИЙН
МЭРГЭЖИЛТЭН

ХЯНАСАН:
АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА

Г.БЯМБАДОРЖ

Г.БАТСУУРЬ

